

INFORMATIVNO STRUČNI LIST JAVNOG PODUZEĆA

ELEKTROPRIVREDA HZ HERCEG-BOSNE

Godina VII.

Broj 34

www.ephzh-b.com www.ephzhhb.ba

Mostar, rujan 2006.

Informativno stručni list
JP Elektroprivreda HZ Herceg-Bosne d.d., Mostar
Izdaje: Služba za odnose s javnošću i prevođenje
Zagrebačka 1, Mostar
tel./fax: 036 326-779

Glavna urednica
Mira Radivojević

Lektorica
mr. sc. Irina Budimir

www.ephzh-b.com, www.ephzhb.ba

Naklada 500 primjeraka

Priprema i tisak
FRAM-ZIRAL, Mostar

List izlazi tromjesečno
Rukopisi i fotografije se ne vraćaju

Sadržaj

U SVAKOM TRENUTKU ZNAMO STANJE NA RAČUNU POJEDINOGA KUPCA	3
KRATKO IZVJEŠĆE O POSLOVANJU ZA ŠEST MJESECI 2006. GODINE	4
SVEČANOST POTPISIVANJA PRIMOPREDAJE PROJEKTA HE MOSTARSKO BLATO	5
ŠANSZA ZA POLJOPRIVREDU I VODOPRIVREDU POSJET VLADE FBIH EPHZHB-U	6
USPJEŠNO OKONČAN RAD TREĆE SKUPŠTINE NADZORNI ODBOR	7
USPJEŠAN RAD IZMEĐU DVIJE SKUPŠTINE PROJEKT INSTRUMENTARIJA ZA TEHNIČKU VIDEO-ENDOSKOPIJU I DOSADAŠNJE ISKUSTVO U PRIMJENI NA NAŠIM PROIZVODNIM OBJEKTIMA	8
VRIJEDNOST NAŠIH DIONICA U PORASTU NAPAJANJE KONZUMA OPĆINE NOVI TRAVNIK	9
POTICAJNO UPOŠLJAVANJE MLADIH VISOKOOBRAZOVANIH LJUDI	10
SINDIKAT I NOVI IZAZOVI	12
ŽIVA SINDIKALNA AKTIVNOST ELEKTROPRIJENOSA SLIV GORNJA CETINA	13
DIO RAZVOJNIH PROJEKATA O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE	13
UKRATKO	16
PREPORUČAMO	17
DUHORIZMI IZ PRIJENOSA	18
OPET MOJI NAPALI NAŠE...	20
DUHORIZMI IZ PRIJENOSA	20
ZANIMLJIVOSTI	21
RADNICI ELEKTROPRIVREDE HZ HERCEG BOSNE I DUGOVANJA ZA POTROŠENU ELEKTRIČNU ENERGIJU	23

Opskrba električnom energijom

U SVAKOM TRENUTKU

M. Radivojević

S pomoćnikom generalnoga direktora za pitanja Opskrbe el. energijom, gđom. Milom Bule, dipl. oec. razgovaramo o nekim važnim pitanjima iz ovog područja

Organizacija Opskrbe električnom energijom podrazumijeva obračun, naplatu i mjerenje električne energije. Jeste li organizacijski i kadrovski ustrojeni, sukladno zahtjevima koji se pred vas nameću?

Nova organizacija uspostavljena je istodobno s početkom produkcije nove aplikacije za obračun, fakturiranje i naplatu, a što je istodobno i prednost i nedostatak. Pred sve djelatnike Opskrbe postavljen je težak zadatak učenja rada na aplikaciji i prilagođavanja drugačijem načinu obavljanja postojećih, već poznatih poslovnih procesa. Važno je istaknuti da su na čelna mjesta imenovani uposlenici koji su bili i članovi Projektnog tima za uvođenje nove aplikacije za obračun, fakturiranje i naplatu, te su stoga motivirano pristupili obuci svih kadrova i prenošenju stečenih znanja. Redom su to mladi, obrazovani djelatnici s radnim iskustvom stečenim u našem poduzeću, na poslovima Opskrbe električne energije.

Sektor za naplatu električne energije u neku ruku je najviše eksponiran u odnosu na krajnje konzumente proizvoda, električne energije. Koje su pozitivne promjene nastale u ovom dijelu?

Sektori za naplatu jesu istureniji prema krajnjim kupcima. No, ne bismo se mogli složiti da su istureniji od drugih sektora i službi Opskrbe električnom energijom. Primjera radi Sektor za mjerenje kojem je zadatak kontrola

KU ZNAMO STANJE NA RAČUNU POJEDINOGA KUPCA

mjernoga mjesta i priključaka, obračun neovlaštene potrošnje također često je u dodiru s kupcima. Pravnici na sudu susreću se s najokorjelijim dužnicima, a da ne govorimo o poslovnica- ma opskrbe u kojima se realiziraju sve naše aktivnosti i u kojima kupci traže odgovore na sva pitanja i rješenje svih problema. Pozitivne promjene nastale su uvođenjem aplikacije Hepbilling i izravnim rasknjižavanjem plaćenih iznosa na karticu kupca. S bankama i poštom je uspostavljen elektronski prijenos podataka. Informatizirane su blagajne električne energije.

Imaju li dugovanja za električnu energiju promjenu u strukturi i u kojem smislu nastaju promjene?

Struktura dugovanja za električnu energiju se mijenja budući da većina naših kupaca/dužnika izmiruje zadnje račune za utrošenu električnu energiju, a one ranije nastoji zaboraviti i ne platiti. Nenaplaćena potraživanja, nakon uobičajenih mjera opominjanja i isključivanja zaštićujemo podnošenjem tužbi pred nadležnim sudovima. Zbog velikog broja kupaca koje smo odlučili tužiti, kadrovski smo upotpunili pravne službe Opskrbe kojima je to glavni zadatak.

Koje su prednosti i olakšice ustrojene Hepbilling aplikacijom?

Već su naznačene neke od prednosti u prethodnim odgovorima. Važna prednost je pristup nadređenih osoba podacima o kupcima iz poslovnica čiji rad nadziru i koordiniraju. U svakom se trenutku može vidjeti npr. stanja duga i aktivnosti poduzetih na rješavanju dugovanja kod svakog kupca pa do odrađenih ili neodrađenih aktivnosti bilo kojeg djelatnika koji radi na aplikaciji. Sve su važne poslovne informacije lako dostupne i udružene na jednom mjestu što olakšava donošenje strateških poslovnih odluka u pravom trenutku i na vrijeme, izbjegnuta je decentraliziranost starih sustava,

te pretipkavanje podataka s papira u sustav. Uvođenjem aplikacije Hepbilling postignuta je bolja iskorištenost sposobnost zaposlenika, poboljšano je praćenje potraživanja i naplata dugovanja.

Ispravnost i pravodobnost naplate osnovni je preduvjet za funkcioniranje cjelokupnoga sustava. Imate li zadovoljavajuću tehničku potporu u tom smislu?

Naše poslovnice u kojima se operativno provode mjere naplate kadrovski su relativno dobro ustrojene. U svakoj poslovnici imamo elektromontere kojima je osnovni zadatak isključivanje kupaca zbog duga za električnu energiju. No izvršenje kako tog posla tako i očitavanja, podjele računa i opomena otežava nedovoljan broj vozila, a od postojećih je najveći dio dotrajavao nepotreblijiv.

Što konkretno planirate još poduzeti u vezi sa smanjenjem netehničkih gubitaka električne energije?

Redovita aktivnost službi za mjerenje je kontrola mjernih mjesta. Kontrolom mjernih mjesta provjerava se ispravnost rada brojila i dovodnog

priključka na brojilo. Pomoć službama mjerenja je služba za kontrolu čiji zadatak je kontrola rada i praćenje svih poslova za smanjenju netehničkih gubitaka električne energije.

Pretpostavljam da je proces, uvjetno rečeno, razdvajanja Opskrbe i Distribucije još neko vrijeme aktualan. Jeste li zadovoljni postignutim, ili, gdje još ima problema?

Naravno, proces razdvajanja je još uvijek aktualan, budući da je riječ o razdvajanju poslova koji su, a i ostaci čvrsto povezani. U tijeku je izrada dokumenta o međusobnim odnosima Distribucije i Opskrbe: „OBVEZUJUĆI NAČIN RADA ZA POSLOVE DISTRIBUCIJE I OPSKRBE KOJI SU ZAJEDNIČKI ZA OBA ORGANIZACIJSKA DIJELA I ZA POSLOVE KOJI SU MEĐUSOBNO VEZANI“.

U svim ugovorima o radu djelatnika Opskrbe naglasili smo obvezu ostvarivanja suradnje s mjerodavnim u Distribuciji električne energije, a u cilju učinkovitijeg rada i poslovanja Društva kao cjeline. Postignutom razinom suradnje ne možemo biti zadovoljni, ali ipak problem je prepoznat i radi se na njegovom otklanjanju.

Kratko Izvješće o poslovanju za šest mjeseci 2006. godine

M. Vasilj, rukovoditelj Službe izvješćivanja, planiranja i kontrolinga

Nadzorni odbor JP *Elektropri- vreda HZ HB* d.d. Mostar na svojoj 38. sjednici održanoj 13.9.2006. godine donio je Odluku o usvajanju obračuna s Izvješćem o poslovanju za razdoblje I.-II. 2006. godine i za III.-VI. mjeseca 2006. godine.

Računovodstveno evidentiranje izdvajanja Prijenosa električne energije je učinjeno sa stanjem 28.2.2006. godine.

Na temelju Zakona o prijenosu, regulatoru i operateru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH 7/02 i 13/03), Organizacijski dio Prijenos električne energije se uključio u formiranje državne elektroprijenosne kompanije i konačno istupio iz našeg društva 1. ožujka 2006. godine. Računovodstveno evidentiranje izdvajanja Prijenosa električne energije je učinjeno sa stanjem 28.2.2006. godine.

Iz toga je razloga Izvješće o poslovanju za prvih šest mjeseci 2006.godine urađeno iz dva dijela i to :

- Izvješće o poslovanju za razdoblje siječanj-veljača 2006. godine u kojem je uključen Organizacijski dio Prijenos električne energije i
- Izvješće o poslovanju za razdoblje ožujak-lipanj 2006. godine bez Organizacijskog dijela Prijenosa električne energije.

Također od 1. ožujka 2006. godine sukladno novom organizacijskom ustroju, organizacijski dio Distribucija električne energije razdvojena je na: Distribuciju električne energije i Op- skrbu električnom energijom. Zbog provedbe aktivnosti na razdvajanju

poslova i radnih zadataka, registracije kod nadležnoga suda, financijska izvješća za razdoblja I.-II. i III.-VI. mjeseca su računovodstveno prikazana i dalje zajedno kao Distribucija električne energije.

Bitno je naglasiti i činjenicu da je Planom poslovanja za 2006. godinu fakturiranje električne energije rađeno po novim tarifnim stavovima, a stvarna je primjena novih tarifnih stavova počela s 1. travnja 2006. godine kada ju je odobrio FERK.

Rezultati poslovanja za razdoblje siječanj – lipanj 2006. godine

U šest hidroelektrana kojima gospodari JP *Elektropri vreda HZ HB* d.d. Mostar u navedenom razdoblju proizvedeno je ukupno 1.167,32 GWh električne energije, što je u odnosu na plan više za 69,4%. U odnosu na plan ukupna distributivna potrošnja ostvarena je s 88,9 %.

Ukupna potrošnja električne energije (distributivna potrošnja, potrošnja potrošača Elektrobosna N Jajce i BSI Jajce, potrošnja Tvornice Aluminij Mostar i Željeznica Federacije BiH i izvoz električne energije) iznosila je 1.725,14 GWh ili 94,7% od plana potrošnje.

Bilanca uspjeha

JP *Elektropri vreda HZ HB* d.d. Mostar u razdoblju siječanj- lipanj 2006. godine rentabilno je poslovalo i ostvarilo bruto dobitak od 23.540.347 KM. Ukupni prihodi iznosili su 193.340.825 KM, a ukupni rashodi 169.800.478 KM.

Razlog je dobrog financijskog rezultata u ovom razdoblju vrlo dobra proizvodnja električne energije, što je za posljedicu imalo povećanje prihoda

od prodaje električne energije i smanjenje rashoda zbog manjih troškova nabave električne energije na tržištu i smanjenja ostalih troškova poslovanja.

Na dan 30.6.2006. godine vrijednost poslovne aktive Društva je 1.170.165.913 KM što je ispod stanja poslovne aktive na dan 28.02.2006. godine za 15%, a razlog smanjenja imovine je izdvajanje Organizacijskog dijela Prijenos električne energije iz poslovnih knjiga našeg društva.

Dionički kapital Društva je podijeljen na 7.361.660 dionica od čega je 90% u vlasništvu Vlade F BiH.

U strukturi aktive stalna sredstva sudjeluju s 84%, a tekuća s 16%.

U strukturi pasive kapital sudjeluje s 85%, dugoročne obveze s 11% i tekuće obveze s 4%.

U strukturi kapitala temeljni dionički kapital iznosi 736.166.001,00 KM, revalorizacijske rezerve 280.615.434 KM, akumulirana dobit 16.478.242 KM, i akumulirani gubitak od 40.471.927 KM.

Dionički kapital Društva je podijeljen na 7.361.660 dionica (nominalna vrijednost dionice je 100 KM) od čega je 90% u vlasništvu Vlade F BiH.

Ukupan broj dioničara (pravnih i fizičkih osoba) u našem društvu na dan 31.5.2006. godine je iznosio 1.690.

Na dan 30.6.2006. godine u JP *Elektropri vreda HZ Herceg Bosna* d.d. Mostar bilo je uposleno 1532 uposlenika.

U strukturi uposlenika najveći udio imaju uposlenici s KV i SSS, a udio visokoobrazovanih kadrova je u odnosu na stanje početkom godine veće za 2%.

SVEČANOST POTPISIVANJA PRIMOPREDAJE PROJEKTA

Tihana Farac, voditeljica projekta

Četrnaestoga srpnja 2006. godine svečano je potpisana primopredaja posljednje faze projekta Uvođenja informatičkog sustava za obračun, fakturiranje i naplatu električne energije, faze tranzicije. Tim je danom započela produkcija, odnosno jednogodišnje razdoblje održavanja aplikacije Hepbilling koja je sastavljena od sljedećih cjelina/modula:

1. Radni nalozi i mjerni uređaji,
2. Očitavanje i obračun,
3. Naplata i saldakonti,
4. Blagajničko poslovanje i
5. Administracija aplikacije.

Ugovor o implementaciji Projekta potpisan je 10. listopada 2004. godine i u ugovoru je kao dan D za potpuni prijelaz na novu aplikaciju naznačen 18. srpanj 2005. godine. No, organizacijske promjene, prikupljanje dodatnih podataka o kupcima i mjernim mjestima, prilagodba aplikacije našim poslovnim procesima i zakonskoj regulativi u BiH i Federaciji BiH, obuke djelatnika za rad na novoj aplikaciji i prijenos (migracija) podataka u novi sustav, zahtijevali su prolongiranje da-

tuma početka produkcije i postupno uvođenje u rad novoga sustava.

Prijelaz na novi sustav odvijao se u sljedećim fazama:

- Opskrbno područje Sjever (PŽ) migracija podataka početkom veljače 2006., računi za siječanj emitirani iz novoga sustava;
- Opskrbno područje JUG (Široki Brijeg, Grude, Posušje, Ljubuški) migracija podataka početkom ožujka 2006., računi za veljaču emitirani iz novoga sustava;
- Opskrbno područje JUG (Livno, Tomislavgrad, Kupres, Grahovo, Glamoč, Drvar i Čitluk) migracija podataka početkom travnja 2006., računi za ožujak emitirani iz novog sustava i
- Opskrbno područje JUG (Mostar, Čapljina, Stolac, Rama, Neum, Ravno i Doljani) i Opskrbno područje Centar migracija podataka početkom svibnja, računi za travanj emitirani iz novog sustava.

Novi sustav donio je niz pozitivnih promjena u djelatnost Opskrbe električnom energijom:

- Evidencija provedenih aktivnosti kod kupca (opomena, nalog za isključenje, sklopljen reprogram, kontrola mjernoga mjesta, utuženje),
- Elektronski prijenos podataka iz banaka i pošte u aplikaciju HEPbilling
- Informatizacija blagajni,
- Novi izgled računa za električnu energiju, koji je kuvertiran i koji sadrži poziv na broj,
- Trenutačni pristup ovlaštenih osoba svim podacima i
- Automatizirana izvješća iz sustava.

Naši djelatnici, korisnici novoga sustava, rade on line na Oracleovoj bazi podataka. Za brz i lak proces privikavanja na rad s aplikacijom Hepbilling zaslužna je jednostavnost sučelja i spremnost djelatnika Opskrbe na učenje.

Treba istaknuti da je napravljen važan korak u modernizaciji i unaprjeđenju poslovanja u okviru Opskrbne djelatnosti. Novi sustav donio je veću ažurnost i učinkovitije rukovođenje procesima i resursima. No, svjesni smo da će nova aplikacija u operativnom radu najvjerojatnije pokazati i određene manjkavosti i propuste, ali i donijeti nove ideje za poboljšanje i unaprijeđenje funkcionalnosti koje je Isporučitelj u obvezi ugraditi u sljedećim verzijama sustava.

Počeli prvi građevinski radovi na HE Mostarsko blato

HE MOSTARSKO BLATO

ŠANSA ZA POLJOPRIVREDU I VODOPRIVREDU

U Elektroprivredi Herceg Bosne d.d. Mostar 9. lipnja ove godine potpisan je Ugovor sa strateškim partnerom Konzorcijem "Mostar" Končar-Energocontrol Zagreb o nabavi roba, isporuci, montaži, ispitivanju i puštanju u pogon elektroenergetske opreme za HE Mostarsko blato.

Energetski projekt

Budući da je Elektroprivreda HZ HB uputila poziv za nabavu navedenog, prihvaćena je ponuda ovoga konzorcija te je potpisan Ugovor u iznosu od 55 milijuna KM. Planovi gradnje HE Mostarsko blato stari su gotovo sto godina. Ovo je višenamjenski, prije svega poljoprivredni i vodoprivredni i naravno energetski projekt od kojega se može očekivati samo koristi.

Godišnja proizvodnja od 170 GWh u situaciji kada u našoj Elektroprivredi imamo deficit od oko 2.200 GWh i koju će za sljedeću godinu trebati plaćati po približno 50 €/MWh iz uvoza jednako je jak argument kao i podatak

Mostarsko blato koje se prostire na 3.500 hektara, pet mjeseci godišnje je neupotrebljivo.

o velikoj budućoj iskoristivosti Mostarskog blata u poljoprivredne svrhe – ocijenio je važnost početka gradnje Vlado Marić, generalni direktor Elektroprivrede HZ HB d.d. Mostar.

Novi tunel

Kraško polje, Mostarsko blato, koje se prostire na 3.500 hektara, najmanje pet mjeseci godišnje je neupotrebljivo jer tunel koji odvodi vodu iz rijeke Li-

štice i podzemnih jezera, a koji je sa-
građen još u vrijeme II. svjetskog rata,
nedovoljnog je kapaciteta da bi sprije-
čio plavljenje.

Gradnja novog tunela je najzahtjev-
niji dio projekta i predviđaju se radovi
u trajanju od tri godine.

U međuvremenu bi se dovršila aku-
mulacija koja će od 3.500 zauzeti samo
50 hektara Mostarskoga blata.

Potpisani ugovori za izgradnju HE Mostarsko blato

Generalni direktor JP Elektroprivre-
de HZ HB, d.d. Mostar, Vlado Marić i
direktor građevinske tvrtke Konstruk-
tor – Inženjering d.d. Split, gosp. Želj-
ko Žderić potpisali su krajem kolovoza
2006. godine ugovor vrijedan 22 miliju-
na KM za izgradnju ulazne građevine,

dovodnoga tunela i vodne komore HE
Mostarsko blato. Isto tako potpisan je
ugovor s hercegovačkom tvrtkom Pu-
tovi Grude za izgradnju pristupnih pu-

tova za novu hidroelektranu vrijedan
2,2 milijuna KM. Pripremni su radovi
za izgradnju počeli, a rok završetka ra-
dova je 27 mjeseci.

POSJET VLADE FBiH EPHZHB-u

Federalni ministar financija, Dragan Vrankić i ministar rudarstva i industrije, Vahid Hećo, posjetili su 27. rujna ove godine gradilište HE Mostarsko blato.

“Ovaj projekt ima zasluga u stabiliziranju energetske potreba naše zemlje”, rekao je ministar Vrankić.

U federalnoj Vladi imamo prijedlog odluke prema kojem će se Elektroprivredi HZ HB dodijeliti još dva objekta, Hidroelektrana Vrilo i Termoelektrana Kongora. Vlada je zauzela stav da intenzivira izgradnju elektroenergetskih objekata jer ćemo doći u fazu da nećemo imati dovoljne količine električne energije i da će industrijski razvoj još više biti usporen”, rekao je Vahid Hećo, ministar energetike, rudarstva i industrije FBiH.

Oduzeto zemljište bit će nadoknađeno vlasnicima. “Napravit će se ugovori na zadovoljstvo svih. Postoje kvalitetna obeštećenja koja će biti na razini grada i cijene zemljišta će biti prema gradskim cijenama, a vrijednost će procijeniti vještaci koji će po tržišnoj vrijednosti odrediti iznose za isplatu”, napomenuo je V. Marić, generalni direktor EPHZHB.

Uspješno okončan rad treće Skupštine

M. Radivojević

Treća, redovita Skupština, Elektroprivrede HZ Herceg Bosne d.d. Mostar, održana je 30. lipnja ove godine.

Na Skupštini su donesene odluke o:

- usvajanju rebalansa Plana Društva za 2005. godinu
- Godišnjem Izvješću o poslovanju Društva za 2005. godinu, uključivo Financijsko izvješće, Izvješće revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju
- stavljanju van snage Odluke br. SD-02/05 od 15.06.2005. godine o pokriću gubitka Društva,
- pokriću gubitka Društva,
- usvajanju Plana poslovanja Društva za 2006. godinu.

Ovu, treću po redu sjednicu, obilježila su iscrpna izvješća o svim bitnim elementima poslovanja, a naročito financijsko izvješće, izvješće odbora za reviziju i Neovisno revizorsko mišljenje za godinu koja je završila 31. prosinca

2005. godine.

Generalni direktor, Vlado Marić, izvijestio je Skupštinu o razlozima rebalansa Plana za 2005. godinu, navodeći da je Zakon o javnim poduzećima mogućnost rebalansa i predvidio. Zbog

izmijenjenih okolnosti u poslovanju tijekom godine (procjena imovine, povećana proizvodnja električne energije, uravnoteženje troškova poslovanja i investicijskih ulaganja) razlozi su rebalansa plana za 2005. godinu.

Ante Tutiš, v.d. izvršnoga direktora za ekonomske, financijske i računovodstvene poslove, obrazložio je financijske razloge rebalansa. Naime, Planom za 2005. godinu planirani su prihodi od 282 milijuna KM, a u rebalansu 274 mil. KM, a razlog je isključenje Elektrobosne-N zbog neredovnog izmirenja duga. Što se tiče rashoda, rebalansom su smanjeni za 8 mil. KM, dok je dobit (1.800.000,00 KM) ostala ista.

Vezano za godišnje izvješće o poslovanju Društva za 2005. godinu, najprije je generalni direktor istaknuo bitne promjene u 2005. godini, u smislu promjene organizacije, a poslovanje je ocijenio uspješnim. Zatim je Ante Tutiš izvijestio o financijskim aspektima poslovanja. Društvo je, prema međunarodnim financijskim standardima, izvršilo implementaciju procjene imovine u poslovne knjige. Rezultati ove složene procjene su ti, da je imovina povećana za 348 mil. KM, ali istodobno su negativni efekti, revalorizacije

knjiženi na rashode, odnosno gubitak, u iznosu 20 mil. KM.

Prvi put u posljednjih 8 godina, Društvo je dobilo pozitivno izvješće neovisnoga revizora, a glavne zamjerke su veliki gubici električne energije na mreži.

Vedran Smiljanić, član Odbora za reviziju, izvijestio je da je Odbor održao 19. sjednica, da je imenovan vanjski revizor i napravljena revizija godišnjeg obračuna za 2004. godinu i polugodišnja za 2005. godinu. Usvojena je godišnja studija rizika, plan internih revizija, analizirani su ugovori o nabavama i kupoprodaji. Izraženo je zadovoljstvo općim aktima, te je istaknuto da je prosječna cijena dionica bila oko 60 KM, a promet na burzi iznosio oko 5 mil. KM.

Izvješće o poslovanju Društva, Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o pokriću gubitaka iz 2003. godine usvojene su kao i Odluka o pokriću gubitaka (61 mil. KM), a čini se i preneseni gubitak iz 2003. godine u iznosu 35.247.303,17 KM. Gubitak, kao rezultat procjene imovine, odnosno usklađivanja s revizorskim izvješćima u posljednjih 7-8 godina. Preoblikovano je, i Skupština je usvojila da se dio gubitka u iznosu od 8.313.091,55 KM pokrije iz akumulirane dobiti 1.850.299,07 KM, iz rezervi Društva 1.247.067,38 KM i iz dobiti iz 2005. godine 5.215.725,10 KM.

Plan poslovanja Društva za 2006. godinu usvojen je jednoglasno, uz obrazloženje generalnoga direktora, posebice o dodatnim troškovima za prijenos električne energije u iznosu od 19 mil. KM što s dosadašnjih 19 mil. čini znatan iznos od 38 mil. KM. Plan je ocijenjen ambicioznim, a sudeći prema prvih šest mjeseci, i ostvarivim.

Svojevrsni pečat ovoj skupštini, dale su diskusije, prijedlozi i stručna mišljenja dioničara Milenka Čolaka. Mile Srdanović, opunomoćenik državnog kapitala istaknuo je pozitivnu ulogu ovog društva u debljaci investicijskog "zatišja" u energetici. Mislio je pri tom na Peć Mlini i Mostarsko blato, elektrane kojima je, nadati se, počeo investicijski zamah, u čemu ovo društvo prednjači.

NADZORNI ODBOR

Uspješan rad između dvije skupštine

M.Radivojević

U skladu sa svojim ovlastima tijekom 2005./2006. (razdoblje između dvije Skupštine), Nadzorni odbor JP "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne" d.d. Mostar u razdoblju od 15.6.2005. do 14.6.2006. godine održao je 15 (petnaest) sjednica, od kojih je jedna svečanoga karaktera, te jednu izvanrednu sjednicu. Pregled održanih sjednica prikazan je u tablici na kraju teksta.

Na sjednicama je razmatrano 144 točaka, sukladno Uredbi o vršenju ovlasti organa Federacije Bosne i Hercegovine u gospodarskim društvima s udjelom državnoga kapitala, Zakonu o gospodarskim društvima i Zakonu o javnim poduzećima.

Nadzorni odbor je tijekom protekloga izvještajnog razdoblja vršio stalan nadzor nad radom uprave, razmatrana su redovito mjesečna izvješća odbora za reviziju te se na način izvještavanja o svim aktualnim događanjima dolazilo do potpune informiranosti. Na temelju redovitih i zatraženih informacija doneseni su zaključci, odluke, naputci i preporuke.

U proteklom razdoblju održano je 15 sjednica. Sjednice su održavane redovito, najmanje jedanput mjesečno. Članovi NO, Uprava na čelu s generalnim direktorom iskazali su visoku discipliniranost u radu na sjednicama te u pripremi i provedbi odluka i drugih donesenih akata.

Nazočnost članova NO je 98,2%, što je više nego dobar postotak sudjelovanja na sjednicama, a izostanci su bili opravdani. U izvještajnom razdoblju održano je u prosjeku 1,33 sjednice mjesečno. Osim navedenih sjednica NO, članovi su sudjelovali na sastancima u direkcijama Društva, te u određenim županijskim područjima i radnim jedinicama ovisno od ukazanih potreba.

Nadzorni odbor je u proteklom vremenskom razdoblju svojim radom obuhvatio širok opseg aktivnosti koje su se sastojale od strateškoga i operativnog djelovanja. Sukladno Statutu i Poslovniku, te pozitivnim zakonskim propisima, razmatrane su informacije i izvješća Uprave, odbora za reviziju, izvješća o poslovanju (godišnja i šestomjesečna), te kroz izvješća o distribucijskom poslovanju i poslovanju direkcija donesene su preporuke i zaključci, čime se obvezala Uprava na stalni angažman osobito glede smanjenja gubitaka i povećanja naplate potraživanja, te ustroja u svim segmentima poduzeća.

Pregled donesenih akata

Održane sjednice i doneseni akti	Broj
Sjednice Nadzornog odbora	15
Odluke	29
Ovlaštenja po članku 42. ZJP	11
Suglasnosti	6
Informacije – Izvješća	41
Ostali akti	20
UKUPNO	122

PROJEKT INSTRUMENTARIJA ZA TEHNIČKU VIDEO-ENDOSKOPIJU I DOSADAŠNJE ISKUSTVO U PRIMJENI NA NAŠIM PROIZVODNIM OBJEKTIMA

Razgovor vodila: M. Radivojević

U Proizvodnji električne energije, Sektoru za razvoj, od 1979. godine uposlen je Ivica Zovko, građ. arh. tehničar.

Povod za razgovor s Ivicom, a kako i naslov našeg teksta kaže, jeste Projekt tehničke video endoskopije. Naslov ne govori mnogo ni tehnički "pismenijim" od autorice teksta.

Najprije nam se, gospodine Zovko, predstavite, da bi čitatelji znali tko stoji iza nimalo jednostavnog projekta, čiji naziv je u naslovu članka?

Rođen sam u Mostaru, 1950. godine i tu sam 1971. godine završio Srednju tehničku školu, građevinsko-arhitektonskog smjera. Kao što ste već rekli, u Elektroprivredi radim od 1979. godine, tijekom realizacije velikih hidroenergetskih objekata, odnosno istraživanja na podlogama za njihovu izgradnju (projekti Srednja i Gornja Neretva i

S aspekta opće sigurnosti već izgrađenih hidroenergetskih proizvodnih objekata učinkovit nadzor njihove opće sigurnosti zapravo i nije moguć bez sustavnog i kvalitetnog "in situ" istraživanja

Mostarsko blato) sudjelovao sam na pripremi i realizaciji mnogih inženjerskih mjerenja u bušotinama na slivu rijeke Neretve.

Autor sam i koautor više stručnih radova na temu istraživanja podzemlja u dinarskom kršu.

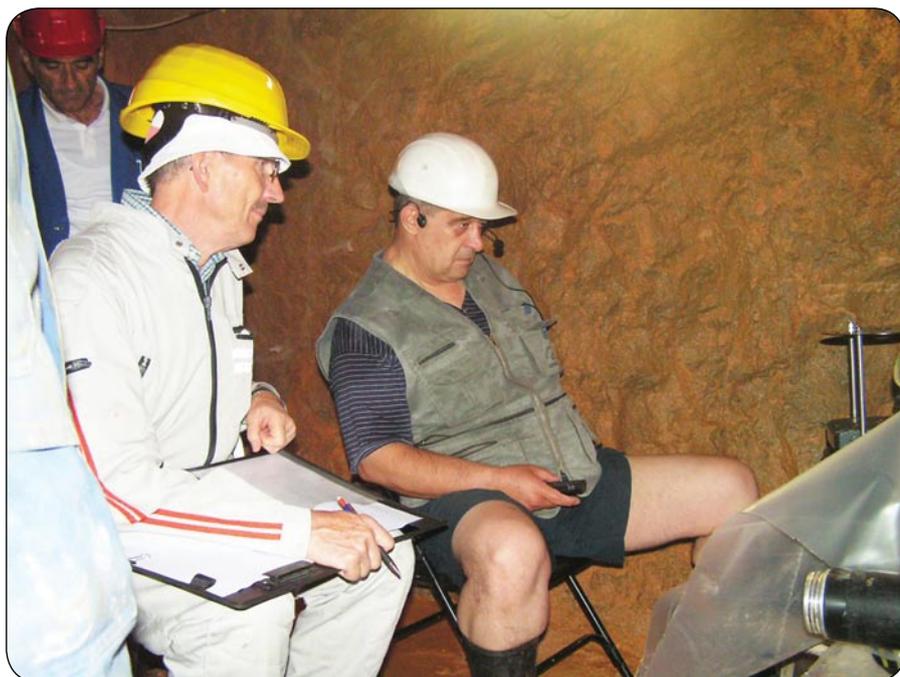
Projekt iz naslova simbioza je stečenog iskustva, sposobnosti i hobija, te edukacije u hidrogeološkim, hidrotehničkim, geofizičkim i hidrološkim mjerenjima u područjima našeg krša. Projekt je koncipiran kao set hardverskih i softverskih sredstava, priređenih za kvalitetnu provedbu vizualne opservacije stanja: procesa u teško dostupnim podzemnim i podvodnim sredinama.

Sada nam recite nešto više i konkretnije o samom Projektu.

Donošenje kvalitetnih odluka kao preduvjet sigurnom i dugoročno održivom razvoju temelji se, u prvom redu, na kvalitetnim informacijama. Stoga istraživanje na podlogama kod izgradnje novih i poglavito istraživanje sigurnosne problematike već izgrađenih hidroenergetskih postrojenja uključuje i mnoga "in situ" istraživanja i čime se osigurava odgovarajući kvalitet tehničkih informacija potrebnih kod iznalaženja kvalitetnih tehničko-tehnoloških rješenja, odnosno donošenja kvalitetnih stručno-poslovnih odluka. S aspekta opće sigurnosti već izgrađenih hidroenergetskih proizvodnih objekata učinkovit nadzor njihove opće sigurnosti zapravo i nije moguć bez sustavnog i kvalitetnog "in situ" istraživanja i stoga ove aktivnosti moraju biti sadržajem poslova sigurnosnog gospodarenja ovim objektima.

Niski intenzitet dijagnostičkih aktivnosti na ovim objektima, neistraženost hidrodinamičkih odnosa, odnosno procesa nastalih u interakciji s okolišem kao i devastacije tijekom rata,

Bitno je spomenuti da se eksperimentalna istraživanja na objektu HE Mostar obavljaju u suradnji s Građevinskim fakultetom Sveučilišta u Mostaru

iziskuju povećanu i učinkovitu kontrolu njihove opće sigurnosti. S obzirom na nastali diskontinuitet u poslovima nadzora nad ovim procesima, vrijedna je napora svaka inicijativa za intenziviranje ovih aktivnosti. Stoga i nastaje istraživačko-razvojni projekt iz naslova čijom su se implementacijom nesporno intenzivirale istraživačke aktivnosti na našim proizvodnim hidroenergetskim postrojenjima. Utemeljen na naj-suvremenijoj dostupnoj tehnologiji, njegov je razvoj zapravo trajan proces, koji se ogleda u inventivnoj simbiozi profesionalnih vještina u poslovima "in situ" mjerenja u bušotinama na kršu i tehnoloških dostignuća u elektronici, poglavito digitalnoj.

Specifikum Projekta se ogleda i u metodologiji njegove realizacije, koju čine aktivnosti počevši od analize uvjeta na lokacijama za identifikaciju problema, projektiranja, izrade i na kraju provjere učinkovitosti realiziranog instrumentarija na konkretnim lokacijama. Prilagodba tehnologije izvođenja konkretnim uvjetima i ciljevima istraživanja temeljnom je odrednicom Projekta u ovoj eksperimentalno-istraživačkoj fazi. Računalna obrada registriranih digitalnih video informacija, odnosno njihovo prevođenje u tehničke podatke, također su sadržajem Projekta i ona omogućava analizu, odnosno interpretaciju rezultata kao konačnog cilja svakoga pojedinačno obavljenoga video-endoskopskog eksperimenta.

Unatoč mnogim ograničenjima i raznolikosti do sada obavljenih eksperimentalnih istraživanja na hidroenergetskim postrojenjima HE Rama i HE Mostar, od kojih su neki kao iznimno zahtjevni eksperimenti, kako po ciljevima, tako i rezultatima istraživanja, zapravo i najočitija potvrda kvalitete ovoga projekta. Bitno je spomenuti

da se eksperimentalna istraživanja na objektu HE Mostar obavljaju u suradnji s Građevinskim fakultetom Sveučilišta u Mostaru.

Potvrdu kvalitete Projekta posebice pokazuju rezultati implementacije na našem najkvalitetnijem proizvodnom postrojenju HE Rama. Nekoliko primjera implementacije u poslove tehničke dijagnostike na ovom proizvod-

Na kraju, nešto što držim da je velikim istraživačkim izazovom, a na žalost do sada nije realizirano, jest video skeniranje površine AB ekrana brane pod vodom, odnosno u uvjetima hidrostatičkog tlaka vode iz jezera.

Dosadašnji rezultati na najbolji način svjedoče da bi projektirani model realizacije, u ovim uvjetima mogao činiti optimum odnosa između kvalitete

Pokretanje inicijative za uređenje tehničke i zakonske legislative u ovom području smatram razložnim činom.

nom objektu, pored ostalog ukazuju i na širinu spektra njegove primjene. Prve video-endoskopske pretrage na ovom objektu rađene su u oknu i donjoj vodnoj komori vodostana te do vodnom tunelu još u tijeku rata, a na vodostanu je još rađena i inspekcija kosih dubokih bušotina izvođenih u padini uz okno vodostana.

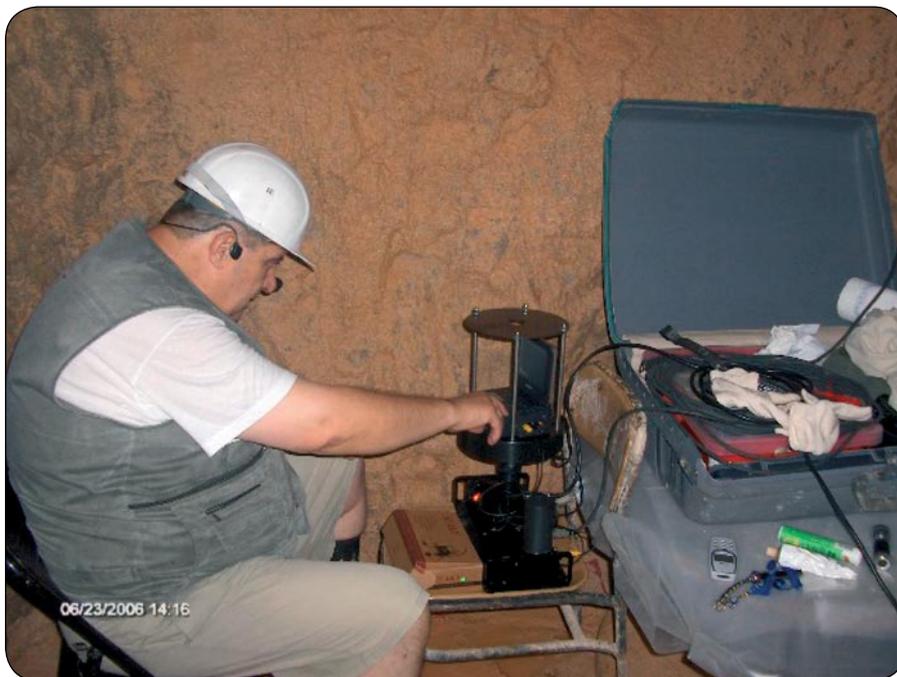
Na objektu brane su u više navrata obavljane inspekcije pijezometarskih i injekcijskih bušotina u desnom boku brane, a isto tako i inspekcije kontrolnih bušotina u obodnoj galeriji brane. Inspekcija nedostupnih dijelova elektro-mehaničke opreme u strojari je također rađena na generatorima i mehaničkoj opremi i to kao specifični primjeri implementacije ovog projekta u poslove tehničke dijagnostike, odnosno industrijske video-endoskopije.

i sadržaja, barem ove vrste istraživanja, kako na podlogama, tako i u tehničkoj

dijagnostici starih i/ili u ratu devastiranih hidroenergetskih postrojenja. Sve ovo upućuje da doprinos Projekta lokalnoj istraživačkoj praksi iako i sada važan može biti puno važniji, barem po rezultatima iz dosadašnje implementacije na našim hidroenergetskim postrojenjima. Svakako da usporena realizacija ovog projekta umanjuje efekte njegove primjene, ali isto tako i motivaciju.

Kao autor i implementator Projekta tehničke video-endoskopije na našim proizvodnim objektima, smatram pokretanje inicijative za uređenje tehničke i zakonske legislative u ovom području razložnim činom. S obzirom na važnost problematike koja se ovakvim istraživanjima procesuiraju, bitno je ovu regulativu provoditi s državne razine. Iako inicijativu temeljim isključivo na osobnim spoznajama, s obzirom na stečeno iskustvo u dosadašnjoj implementaciji Projekta mogu posvjedočiti

da ovi suvremeni alati, odnosno tehnike istraživanja, nedvojbeno doprinose kvaliteti i racionalizaciji poslova tehničke dijagnostike, odnosno poslova sigurnosnoga servisiranja hidroener-

getskih postrojenja, poglavito zbog ekstremnih građevinskih objekata, koji ih zapravo i čine postrojenjima visokoga rizika, odnosno iznimno opasnim po okoliš.

VRIJEDNOST NAŠIH DIONICA U PORASTU

M. Radivojević

Tržišna vrijednost dionica Elektroprivrede HZ Herceg Bosne d.d. Mostar u stalnom je porastu.

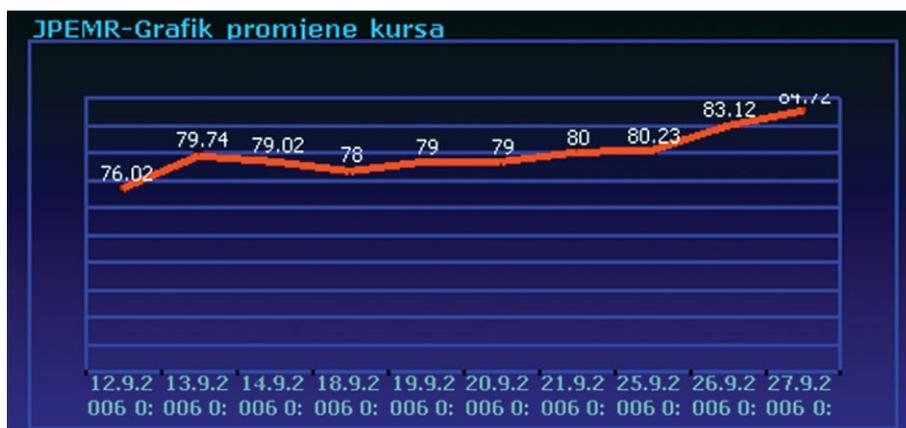
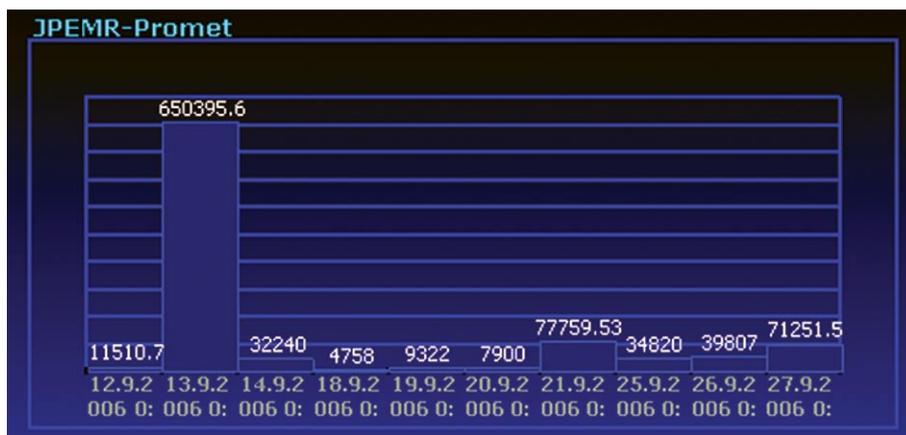
Iz grafikona, koji slijede vidljivo je da je na dan 27. rujna tržišna vrijednost dionica na burzi iznosila 84,00 KM ili 84% od nominalne vrijednosti koja iznosi 100,00 KM.

Ostvareni promet dionicama, na isti dan, ostvaren je u iznosu 56.483,85 KM.

Bitno je napomenuti da je vrijednost dionica dugo stagnirala i kretala se od 50-60% od nominalne vrijednosti.

Nameće se zaključak da su dobri poslovni rezultati u tekućoj godini prepoznati te da je Elektroprivreda HZ Herceg Bosne profitabilno dioničko društvo.

Potražnja za dionicama u stalnom je porastu što je vidljivo iz vrijednosti tečaja.

NAPAJANJE KONZUMA OPĆINE NOVI TRAVNIK

Z. Ljubas,
voditelj Sektora za razvoj DP Centar

Na području općine Novi Travnik egzistiraju dva javna poduzeća za distribuciju električne energije. JP "Elektroprivreda HZ HB" i EP BiH. EP HZ HB ima oko 4.285 potrošača dok EP BiH ima oko 4.100 s ukupno instaliranom snagom od oko 23 MVA. Konzum se napajao s TS 35/10 kV, 3x4 MVA, "ostrvski", koja je izgrađena 50-ih godina. Zbog vrlo stare opreme kao i nemogućnosti proširenja postojećega kapaciteta pristupilo se razmišljanju izgradnje TS 110/X kV Novi Travnik. Taj problem nedovoljnih energetske kapaciteta započet je s rješavanjem od početka osamdesetih godina.

Izgradnjom TS 110/2x10/10 kV, 1x20 MVA, Novi Travnik, osigurana je kvalitetna opskrba konzuma općine Novi Travnik, a stvoreni su i uvjeti za potencijalnu potrebu za većom količinom energije. TS se napaja s DV 110 kV Vitez – Bugojno na principu ulaz-izlaz. Treba još napomenuti da je također u TS 110/x kV Novi Travnik, osiguran 35 kV napon iz TS 110/35/10 kV Travnik 1, te je na taj način osiguran energetski prsten s TS Travnik 1.

Za opskrbu električnom energijom potrošača konzuma Novi Travnik izgrađena je nova srednjonaponska kabelska instalacija, položeno je 10, 20

kV kablskih odlaza. U prvoj fazi u funkciju je stavljeno 6 srednjonaponskih odlaza, za njih su i osiguranje srednjonaponske vodne ćelije u TS 110/x

kV Novi Travnik. Za realizaciju druge faze i stavljanje svih srednjonaponskih odlaza u funkciju potrebno je osigurati još četiri vodne ćelije.

POTICAJNO UPOŠLJAVANJE MLADIH VISOKOOBRAZOVANIH LJUDI

M. Radivojević

Politika upošljavanja mladih, pogotovo visokoobrazovanih ljudi, već odavno je opredjeljenje i dio poslovne politike Elektroprivrede HZ Herceg Bosne. Posebice se to odnosi na stvaranje mogućnosti za stjecanje radnoga iskustva potrebnoga za samostalno obavljanje poslova, odnosno polaganje zakonom ili aktom poslodavca, predviđenih ispita.

U tu svrhu je sredinom rujna, potpisan Ugovor sa Službom za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije, a kojim ova služba prihvaća sufinanciranje programa poticaja upošljavanja 20 mladih osoba s visokom stručnom spremom, bez radnog iskustva.

Služba za zapošljavanje se obvezala sufinancirati obavljanje pripravničkog staža u iznosu od 500,00 KM mjesečno po jednoj osobi, odnosno 120.000,00 KM za razdoblje od 12 mjeseci.

"Elektroprivreda HZ Herceg Bosne ostaje otvorena za ovaj vid suradnje i s ostalim županijama, jer je osiguranje uvjeta za polaganje pripravničkoga staža jedan vid osposobljavanja mladih kadrova za budući samostalan rad", o poticajima upošljavanju rekao nam je Tomo Vukoja, v.d. izvršnoga direktora Sektor za pravne, kadrovske i opće poslove.

Uz redovito stipendiranje i ovaj vid upošljavanja svakako će u budućnosti polučiti svoje rezultate.

**NEZAVISNI SINDIKAT
UPOSLENIKA
ELEKTROPRIVREDE
HZ HERCEG BOSNE
MOSTAR**

**INDEPENDENT TRADE
UNION OF WORKERS
OF ELEKTROPRIVREDA
HZ HERCEG BOSNE
MOSTAR**

Naš intervju s Dubravkom Pervanom, predsjednikom Sindikata

Sindikati i novi izazovi

Razgovor vodila: I. Budimir

Vi ste treći predsjednik Sindikata EPHZHB, možete li nam se ukratko predstaviti?

Rođen sam u malom selu Lopatinac kraj Livna 1970. godine. Nakon završetka srednje škole upisao sam VTŠ «Zagreb» u Zagrebu. U travnju 1992. dolazim sa svojim prijateljima studentima na ratište, gdje sam u ranoj fazi rata i ranjen. Nakon oporavka ponovno se priključujem studentskom vodu na prvoj crti. U postrojbama HVO sam bio u tri navrata i ukupno sam proveo nepune dvije godine. Na VTŠ sam diplomirao koncem 1996. godine. Po povratku u Livno zaposlio sam se u Osnovnoj školi Ivan Goran Kovačić gdje sam radio godinu dana. Od lipnja 1998. do studenoga 1999. radim u Elektro-Glamoču. U studenom 1999. godine prelazim u DP HBŽ u Livnu gdje sam radio na poslovima inženjera za investicije. Od travnja 2002. raspoređen sam u DDC Livno. U svibnju 2004. prelazim u Poslovnicu Elektro-Livno na mjesto rukovoditelja Poslovnice. Što se tiče Sindikata sudjelovao sam u radu osnivačke Skupštine i u prošlom mandatu sam bio na mjestu povjerenika Sindikalne jedinice Livno. Od 30.3.2006. godine sam predsjednik NSUEPHZHB.

Kako vidite budući rad Sindikata pod Vašim vodstvom?

Postojeći ustroj i organizacija Sindikata će se najvjerojatnije mijenjati. Novom organizacijom, izlaskom Prijenosa iz sastava EP HZHB i stavljanjem ugovora između Sindikata i EP HZHB na čekanju od revizora koji je Sindikatu

donosio 5.000,00 KM mjesečno postojnu potreba za promjenama i u načinu funkcioniranja i financiranja Sindikata.

Postojeći ustroj i organizacija Sindikata će se najvjerojatnije mijenjati.

U sklopu aktivnosti Fonda solidarnosti isplata novčanih pomoći za članove sindikata je znatno manja nego što je bila u protekle dvije godine. U 2005. godini za novčane pomoći izdvojeno je 111.200,00 KM., a očekivani prihod u 2006. godini iznosi oko 108.000,00 KM. Od sredstava s kojima raspolažemo više od 50 % se izdvaja za Fond

solidarnosti.

Upućen je zahtjev Poslodavcu za povećanje naknade za topli obrok s 10 na 12 KM i povećanje naknade dnevnicu za službeni put s 40 na 60 KM..

Koje sutrenutačno najvažnije aktivnosti Sindikata?

U proteklom se razdoblju najveća pozornost posvetila izradi radne verzije kolektivnoga ugovora. Sa sindikatom SEER BiH imenovano je zajedničko Povjerenstvo koje je radilo na izradi kolektivnoga ugovora. Na sastanku Predsjedništva koje je održano 3.8.2006 usvojena je radna verzija kolektivnoga ugovora. Isti je predan u Ministarstvo energetike i nadamo se

da bi uskoro mogli otpočeti pregovori oko njegova potpisivanja.

Kakva je suradnja ovog sastava Predsjedništva Sindikata EPHZHB s ostalim energetske sindikatima u BiH?

Na zadovoljavajućoj razini. Od ranije postoji sporazum o međusobnoj suradnji i zajedničkom djelovanju. Rezultat korektnih odnosa je izrada radne verzije kolektivnoga ugovora. U lipnju 2006. godine održan je sastanak Koordinacijskoga tima tri elektroenergetska sindikata u BiH. Istaknuo bih da zajedničkim djelovanjem tri energetska sindikata možemo doći do nekih rješenja koja se odnose na bolji položaj i lakše ostvarivanje radnih prava naših radnika. Posebice se to odnosi na radnike Prijenosa električne energije. Iako Sindikat Prijenosa još nije formiran, vode se pregovori na koji način bi trebao biti organiziran taj sindikat. Sindikat EPHZHB podržat će sve odluke koje se donesu vezano za dobro funk-

cioniranje budućeg sindikata Prijenosa, a koje će biti od koristi za članove našega sindikata.

Jeste li upoznati sa stavom Vlade RS o Odluci da EP RS- a ne ide u pro-

ces privatizacije?

Pozdravljam stav Vlade RS i nadam se da će isti stav zauzeti i Vlada Federacije BiH što bi bilo najbolje rješenje i za uposlenike i građane (kupce električne energije) u Federaciji BiH.

Živa sindikalna aktivnost Elektroprijenosa

Koordinacijski tim sindikalnih organizacija Elektroprijenosa Banjaluka održao je u Mostaru krajem rujna sastanak na kojem su razmatrane primjedbe na normativna akta kompanije. Također je upućen dopis Upravi kompanije u svezi s primjenom Pravilnika o plaćama, a koji se odnosi na određivanje vrijednosti boda. Donijet je zaključak koji se odnosi na organizaciju sindikata u kompaniji, sindikalnoga vijeća i sindikalne podružnice.

Sliv Gornja Cetina

dio razvojnih projekata o obnovljivim izvorima energije

M. Radivojević

Dana 12. srpnja 2006. godine, Povjerenstvo za recenziju hidrološke studije Sliva gornja Cetina započelo je s radom. Hidrološka studija Sliva Gornja Cetina je sastavnicom razvojnih projekata JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar koja u duhu Direktiva EU propituje mogućnosti obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije na načelima održivog razvoja.

Cilj Studije je izrada dokumentacije uključujući, ali ne ograničavajući se na definiranje relevantnih hidroloških veličina i zakonitosti na gornjem dijelu Sliva Cetine koji se nalazi u Federaciji BiH mjerodavnih za određivanje:

- "nultog" stanja tečenja u prirodnim uvjetima, prije izgradnje višenamjenskih objekata, uključivo i za energetska korištenje,
- granica sliva,
- bilance voda za različite namjene (vodoopskrba, poljoprivreda, energetika),
- bruto energetske bilance gornjeg dijela sliva Cetina na teritoriju F BiH i s tim u svezi tehnički i ekonomski iskoristivog bruto energetskeg potencijala u cilju određivanja poželjnog rasporeda hidroenergetskih objekata i karakteristika potencijalnih energetskeg profila,
- mogućnosti slobodnoga prostora za prihvaćanje vodnih valova različitih vjerojatnosti

Cilj Studije je izrada dokumentacije uključujući, ali ne ograničavajući se na definiranje relevantnih hidroloških veličina i zakonitosti na gornjem dijelu Sliva Cetine koji se nalazi u Federaciji BiH

- pojavljivanja, definiranje lokacija i krivulja volumena u cilju održive zaštite od voda,
- utjecaja energetskeg profila za velike vode,
- utjecaja energetskeg profila na male vode,
- ekološka ograničenja,
- međudržavna ograničenja.

Prezentacija je obrađena kroz pravni, hidrološki, geološki, ekološki okvir.

Prezentacija je obrađena kroz pravni, hidrološki, geološki, ekološki okvir. Uz generalnoga direktora Vladu Marića, te uvodničara Srećka Vučinu, direktora Sektora za razvoj, skupu nazočili su uvaženi stručnjaci iz svih područja koje projekt obuhvaća.

Predloženo rješenje integralnoga upravljanja vodnim potencijalom sliva Gornja Cetina podrazumijeva uspostavu osam retencija ukupnog volumena 197,6 mil. m³ od čega je samo za poljoprivredu planirano 27,6 mil. m³/god. Time se u konačnici osigurava na-

tapanje 17.500 ha obradivih površina i daje mogućnost intenzivne poljoprivredne proizvodnje.

Prema autorima Studije, plodnim, ali često sušnim oranicama Glamočkog, Kupreškog, Duvanjskog i Livanjskog polja ovo natapanje bi dalo život.

Prema autorima Studije, plodnim, ali često sušnim oranicama Glamočkog, Kupreškog, Duvanjskog i Livanjskog polja ovo natapanje bi dalo život.

Uz rezerviranje u vodnoj bilanci potreba za vodoopskrbu ovaj projekt kazuje o mogućoj godišnjoj proizvodnji u BiH novih 198,830.000 kWh/god, a uz sinergijsko vođenje projekta BiH može ostvariti bitan udio i u dodatnoj proizvodnji električne energije na postrojenjima u RH koja, prema ovoj studiji, može iznositi i do 292,933.000 kWh/god, čime bi sustav opskrbe pitkom vodom bio riješen na prostoru cijele Hercegbosanske županije, kao i cijele regije.

Elektroprivreda gradi putove

Generalni direktor Elektroprivrede HZ HB, Vlado Marić i predsjednik Nadzornog odbora, Jerko Pavličević početkom lipnja ove godine boravili su u radnom posjetu Rami gdje ih je primio načelnik Jozo Vukoja. Razgovaralo se o dinamici realizacije projekata koje Elektroprivreda HZ

HB ove godine planira u Rami. Uz ostalo, dogovorena je izgradnja pristupnih putova oko Ramskog jezera. Završit će se elektrifikacija Zahuma i Lisa, a rečeno je da će se nasip prema Šćitu u potpunosti osvijetliti.

Odluka Vlade RS – ELEKTROPRIVREDA RS NEĆE BITI PRIVATIZIRANA

Vlada Republike Srpske odlučila je da neće provesti proces privatizacije Elektroprivrede RS, izjavio je na konferenciji za novinare nakon tematske sjednice premijer RS Milorad Dodik, sredinom srpnja 2006. godine.

Dodik je objasnio da je Elektroprivreda RS važan resurs u perspektivi za RS i BiH. Prema njegovim riječima, Vlada je podržala način organizacije Elektroprivrede RS na bazi kapitala, koji podrazumijeva postojanje matičnoga poduzeća koje bi bilo 100 postotno u vlasništvu Vlade RS.

Premijer RS je najavio mogućnost izgradnje jedne srednje hidroelektrane do 50 megavata, te da će Vlada RS-a sama ući u projekt Buk-Bijela, dok će vlade država u okruženju pozvati da se priključe projektu u skladu sa svojim interesima.

Zimska tarifa jeftinija

Kupci električne energije EPHZHB ove će godine tijekom zimskoga razdoblja struju plaćati nešto manje u odnosu na prošlu godinu. Naime, za kWh više tarife plaćat će se 14,67 pf, a niže 7,9 pf. Potrošači s jednotarifnim brojiлом plaćat će 11,96 pf/kWh. U odnosu na kupci EP BiH, naši kupci struju po ljetnoj tarifi imaju dva mjeseca dulje.

SUDJELOVANJE NA OVOGODIŠNJOJ CIGRE U PARIZU

Predstavnici Elektroprivrede HZ Herceg Bosne sudjelovali su i na ovogodišnjoj CIGRE-i koja je održana od 27. kolovoza do 1. rujna u Parizu. Blizu 3.000 sudionika obrađivalo je aktualne teme i najnovija dostignuća iz područja elektrotehnike, računarstva i elektroenergetskog tržišta. Korisni su bili i susreti sa suradnicima i poslovnim partnerima iz regije, a upriličena je i tehnička izložba s interesantnim tehničkim dostignućima.

ELEKTROPRIVREDA POKLONILA KAZALIŠNU PREDSTAVU

Kino dvorana u Prozoru-Rami 6. srpnja 2006. godine bila je mjesto kulturnog događanja, ne baš čestog u ramskom kraju. Naime, Elektroprivreda HZ Herceg Bosne, d.d. Mostar, organizirala je i Ramcima donirala "Prosidbu" A. P. Čehova. Šala u jednom činu, kako glasi podnaslov "Prosidbe", dobrodošao je odmak od svakodnevnice, a kultura je tu svakako pravi izbor, za što je Elektroprivreda, pokazalo se, imala sluha.

Dragan Šuvak, Jelena Kordić i Robert Pehar, pod redateljskom palicom Vlatka Dulića, uspješno su "iznijeli" predstavu, koja je premijerno izvedena krajem prosinca 2005. godine.

RADIONICA O OBNOVLJIVIM IZVORIMA U NEUMU

U Hotelu „Zenit“ u Neumu, 14. -15. rujna 2006. godine održana je II. radionica regulatornoga okvira za RES potporu (obnovljivi energetske izvori). Na radionici su sudjelovali stručnjaci iz cijele regije (zemalja bivše Jugoslavije), Grčke i Rumunjske. EPHZHB nije imala izlagače, ali su naši stručnjaci zbog aktualnosti teme nazočili skupu.

PREPORUČAMO

EGE

Časopis EGE stručni je časopis koji donosi teme iz energetike, gospodarstva, ekologije i etike u izdanju tvrtke Energetika marketing.

Časopis tematski obuhvaća i donosi aktualnosti iz energetike kod nas i u svijetu, kao i tekstove o opremi za grijanje, klimatizaciju i hlađenje, opremi za regulaciju, upravljanje i mjerenje; gospodarenje energijom; primjeni računala; održavanju, istraživanju, projektiranju i rukovanju energetskim i procesnim postrojenjima; ekologiji; obnovljivim izvorima energije; plinu i plinskim instalacijama; tehnicima zavarivanja svih vrsta; dimnjacima, tehnicima izgaranja; zdravstvenom inženjeringu, zaštiti voda, pripremi potrošne tople vode te o propisima, normama, certifikatima, stručnim skupovima, simpozijima.

Časopis se prodaje na kioscima, a dostavlja se i svim fakultetima, gospodarskim komorama u Republici Hrvatskoj, veleposlanstvima drugih država u Zagrebu, kao i svim veleposlanstvima Republike Hrvatske u svijetu.

Redakcija posjeduje datoteku od preko 11 000 stručnjaka iz ove djelatnosti, prati sve stručne i ostale manifestacije, forume, okrugle stolove, a i sama je organizator tri simpozija: Energetska i procesna postrojenja - Dubrovnik, INTERKLIMA - Zagreb, Plinarski forum te od ove godine i Seminar o tlačnoj opremi.

Izabrane članke možete pogledati na stranicama www.egge.hr.

Elektro

Časopis ELEKTRO pokriva više područja elektrotehnike: elektroenergetiku - proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, te korištenje alternativnih izvora energije, telekomunikacije, elektroakustiku, automatiku, inustrijsku elektroniku, električne strojeve, zakonodavstvo i normizaciju na području elektrotehnike. Časopis prati nove tehnologije i pri tomu nastoji obratiti pozornost i na povratni utjecaj tehnologija na čovjeka i neke štetne aspekte. Također promovira ekološki opravdanije tehnologije i procese. Časopis prati različite stručne skupove i sajmove, te educira učenike, studente i inženjere elektrotehnike u njihovu svakodnevnom radu.

Namijenjen je razvojnim, prodajnim i pogonskim inženjerima, tehničkim poslovodstvima poduzeća, distributerima i zastupnicima stranih poduzeća, elektroinstalaterima, poduzećima koja se bave plasmanom elektrotehničkoga ili elektroničkoga materijala, serviserima elektrotehničkih ure-

đaja i opreme te svim ostalim inženjerima koji žele biti u tijeku sa svim područjima elektrotehnike.

Elektroenergetika

Elektroenergetika je stručni časopis tematski vezan uz proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije. Izlazi 4 puta godišnje i sadrži oko 54 stranice. Namijenjen je svima koji se bave tom problematikom, a posebno uposlenicima u elektroprivredi.

U časopisu se mogu naći stručni članci (znanstveni članci se iznimno objavljuju ukoliko postoji konsenzus kolegija), iskustava iz Svijeta s područja elektroenergetike, najave savjetovanja i simpozija, vijesti iz Hrvatske i Svijeta, najave novih knjiga i časopisa, obilježavaju se važnije obljetnice te se ukazuje se na novo prihvaćene norme i pravilnike.

Svi članci objavljeni u časopisu su recenzirani od redakcijskoga kolegija, glavnoga i izvršnoga urednika.

Energija

Energija je stručni časopis Hrvatske elektroprivrede koji izlazi 6 puta godišnje. Izdaje se uz financijsku pomoć Ministarstva znanosti i tehnologije. Časopis izlazi od 1951. godine.

Područje koje se obrađuje u časopisu je većinom elektroenergetski sustav, no otvoren je i za sve priloge s područja energetike. U Energiji se tiskaju izvorni znanstveni članci kao i članci iz prakse, vijesti iz elektroprivrede, zanimljivosti iz svijeta, priopćenja i članci graditelja elektroenergetskih objekata, proizvođača energetske opreme i materijala.

Osnovne teme članaka u časopisu odnose se na planiranje razvoja, izgradnju, pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja i njegovih elemenata te elektroenergetskog sustava kao cjeline. Teme pokrivaju područje proizvodnje, prijenosa i upravljanja, distribucije i opskrbe električnom energijom. Pri tomu se obrađuju tehnički, ekološki, ekonomski i financijski, informatički i organizacijski, pa i sociološki problemi vezani za elektroenergetski sustav.

Časopis je uvršten u baze podataka važnijih referalnih centara širom svijeta.

Na stranicama www.hep.hr/publikacija/energija možete skinuti pdf verziju.

ELEKTROPRIVREDA HZ HERCEG-BOSNE

Godina III. Broj 17.

www.ephzhb.com

Mostar, rujna 2002.

...doprivrede je organiziran i djeluje već dvije godine, što je dovoljno da se napiše što su do sada učinili te što planiraju. O tomu i drugim pitanjima za ovaj broj lista razgovarali smo sa Željkom Topićem, predsjednikom Predsjedništva Sindikata.

Recite nam o ulozi i značenju Sindikata i kako je organiziran?

Nadam se da je prošlo vrijeme da se Sindikat bavi zimmicom i odmarališima kao glavnim preokupacijama.

Vrijeme koje dolazi traži zauzimanje Sindikata za statusni položaj radnika kroz donošenje radnog zakonodavstva, aktivnosti oko zaključivanja kolektivnih ugovora, osobnih dohodaka-kao partnera u dogovaranju, te zaštitu prava radnika i druga pitanja. Restrukturiranje i privatizacija je novi izazov i Sindikat uposlenika JP "Elektroprivreda HZ Herceg-Bosne", d.o.o. Mostar mora imati spremne zahtjeve i odgovore prije svega, da niti jedan djelatnik ne ostane bez posla pogotovo oni koji su cijeli svoj radni vijek ugradili u milijune proizvedenih, prenesenih i distribuiranih kilovatsati za vrijeme koje dolazi.

Kakvim ocjenjujete dosadašnji rad i aktivnosti Sindikata i jeste li zadovoljni njegovom organizacijom?

Uspješno završeno spajanje hidrotehnoškog tunela

...pristupni tuneli s jedne i druge strane izdane baze na koje se oslanja mreža za ulazak u tunel je bila kratka oko 25 metara (na zapadu), a s istočne strane oko 16 metara, što znači da je na ove kratke baze trebalo nasloniti cijelu osovinu tunela, s ulazne strane, oko 850 m, a s izlazne strane oko 690 m. Mogućnost pogreške, zato što se na kratku bazu oslanja ovako velika duljina, bila je velika, pa se iz tih razloga moralo vršiti naročito precizno mjerenje. Uspjeli smo, što je za posljednju imalo probroj tunela, s obje strane u 2 cm, inače pogreška računanja same mreže i oko 18 mm. Zašto se ne pobaviti, a ističem ovdje predan rad svih mojih suradnika, da izvodac radova odnosno njihova Služba za geodetsku mrežu ograničuju se i pisano putem od probroja tunela te prognozirali mimoizlaženje pravaca i u 2 cm do +/- 5 m. Mlade kolege kao što sam već rekao nisu bili u pravu. Inače, u prvoj pripremi da izvedu...

Naš intervju

SINDIKAT I NOVI IZAZOVI

Menadžmentu i Upravnom odboru Sindikat je poslao svoje prijedloge o gore navedenim pitanjima, dobar dio ih je usvojen dok i dalje ima prostora da se na obostrano zadovoljstvo donesu kvalitetnije svi akti.

Koliko je Sindikat u ovom vremenu bio u prilici davati zaštitu radnih prava pojedinaca, socijalne pomoći, izgradnje i...

Željko Topić, predsjednik Predsjedništva Sindikata

Iskustva iz drugih elektroprivrednih sindikata u Europi idu toj činjenici prilog.

Nalazimo se u procesu restrukturiranja i privatizacije elektroenergetskog sektora. Kakvo smatrate predloženi proces restrukturiranja i privatizacije što tiče imovine i kakav će socijalni program pratiti ovaj proces?

Predstavnici Sindikata su sud na IV. općoj konferenciji sjeveroistočne Europe gdje se cjeloclanstvo složilo da ne dođe do razjavnih elektroprivrednih poduzeća negativna iskustva u svijetu kažu nužno da poduzeće bude privreda da posluje ekonomično i u najuspješnijih tvrtki, a znatno kalifornijski slučaj.

Prije svega sva tri sindikata su dogovor da se ne rasprodaju nacionalno bogatstvo – em... pogotovo što se radi o rasprodaji (podcijenjena sredstva), a ne postoji ni program što učiniti s novcem od...

Razgovarao sa Petrom Soldom, direktorom za investicije iz Službe za...

OBNOVA I IZGRADNJA VLASTITIM SREDSTVIMA

Budući da su radovi na elektroenergetskim objektima, u sklopu Plana investicija za tekuću godinu u punom jeku, prigoda je to da se osvrnemo na rad i planiranje u HNZ.

Razgovarao sa Petrom Soldom, direktorom za investicije iz Službe za...

U Radnoj jedinici "Elektro-Ravno" u tijeku su investicije na upravno-poslovnoj zgradi područja Čvajnice. To su dva povratnička sela i elektrifikacija bi trebala biti odrađena preko USAID-a (donacija), a izvođač je PARSONS.

U RI "Elektro-Doljani" vrše se pripreme za TS Rudopolje s priključnim vodom i NN mrežom.

Na području Čitluka u tijeku je investicija MBTS Potpolje s priključnim kabelskim vodom i svodenjem NN mreže. Zatim, u tijeku je investicija Bišćić polje odobrena prošle godine. Zbog imovinskog pravnih problema je ostala neizvršena do sada. Radi se o STS s priključnim kabelskim vodom i svodenjem NN mreže.

Podnesen je zahtjev za izgradnju NN mreže Markovac. Čeka se odobrenje. Prozor ili u tijeku investicija na MBTS NN mrežom, a završena je investicija na STS Lug IV.

Što se tiče područja općine Stolac u tijeku je investicija dalekovod Krusevo. Završeni su zemljani radovi, a Radna jedinica Elektroodržavanje-Čapljina radiće dealekovođe i TS Bovani i i Bovani II SONS. Dalje u tijeku je investicija STS Radmilja s priključnim kabelskim vodom i svodenjem NN mreže, a zemljani radovi su završeni.

elektromontažne radove radnicima Elektroodržavanje kojeg čine i uposleni još iz Ravnog.

STS 160 kVA Rivine je koju je bilo odobreno 98.000 ču njezina vrijednost na k... pragnaničko-povratnički Radnici Elektroodržavanja iz... elektromontažne U stolackoj općini još je u gradn... elektromontažni radovi još nis... oni su u tijeku.

Radimo dalje na sanaciji i... gdje osim sanacije TS radimo i... izgradnju dijela NN mreže. Recite nešto o izgradnji radioničke zgrade koju je i primijetiti dolazeći u Stolac.

Izgradnja poslovne zgrade počela je prije rata, zgrada je bila pr... U tijeku rata, zgrada je totalno sruš... a obnovu je počela 2000. godine. I... odobrena sredstva za zgradu: u... 269.000 KM.

Ova zgrada je pred useljen... uvjetnim radnim prostorom. Što se tiče Čapljinske općine, u... su radovi na srednjopovršnim kabe... vodovima iz TS 100/10/10 i 10/20/10... trostr...

RAČUNALNA UVEZIVANJA MARGINALIZIRAJU UDALJENOST

Pripremio: Zoran Bošnjak, dipl. ing. et.

Ako je računalo, kako to neki znadu kazati, "prozor u svijet", onda, suvremeni, do danas dostignuti stupanj njihova međusobnog uvezivanja, taj cijeli svijet, ili neki njegov dio, u ovisnosti o tomu što i pod kojim uvjetima želimo imati, na jednostavan i učinkovit način pretače u naša računala.

Sveopća umreženost računala i računalnih sustava, poznata po fenomenu "Interneta", danas je skoro u potpunosti razotkrila vidike svih svjetskih obzora i u potpunosti marginalizirala pitanje i problematiku prostornih i komunikacijskih barijera, ali je na nekačak sebi svojstven način opet kod...

(koncept velikih računala). - Mreže računala - čvorovi ove mreže su računala koja primaju poruke, usmjeravaju ih na određite, skupljaju i izdaju podatke o stanju i uporabi mreže. Svako računalo uz sebe može imati mrežu terminala.

Prema topologiji mreže dijelimo na zvijezdate (prolaz kroz jedan čvor), stablaste (hijerarhijska veza više zvezdastih), prstenaste (svako računalo spojeno na dva susjedna), sabiraničke (višespojno povezivanje), isprepletene (povezivanje svakog sa svakim) te mreže općenite topologije koje nastaje kombinacijom elementarnih topologija prema potrebama korisnika.

Način... izdvo...

tem) ili, pak, javne terminalne mreže (npr. AOL, CompuServe, koje danas pružaju usluge pristupa internetu).

Na kraju prema obuhvatu područja mreže mogu biti lokalne računalne (Local Area Network), o kojima će biti najviše riječi i koje povezuju računala unutar jedne prostorije ili zgrade, tvorničkog kruga ili sveučilišta. Karakterizira ih velika brzina prijenosa i malo kašnjenje. Koriste se sabiraničke i Ethernet, prstenaste (Token Ring) i kombinirane (Token Bus) mreže, od kojih je najrasprostranjeniji Ethernet, zatim gradske mreže (MAN, Metropolitan Area Network) koje povezuju računala na jednom manjem teritoriju, npr. na području većeg grada te globalne mreže (WAN, Wide Area Network) koje povezuju računala razmješteni u različitim dijelovima svijeta.

Upravljanje uvijek privlače obzirom na brzi napredak rješenja u toj branši!

U PARIZU USPJEŠNO ZAVRŠENO 39. BIJENALE CIGRE

Tridaset deveto bijenale međunarodnog vijeća o velikim električnim sustavima CIGRE održano je od 25.-30. kolovoza ove godine u Parizu, u Palais des Congress.

CIGRE je stalno nevladino i profitabilno međunarodno udruženje, sa sjedištem u Francuskoj. Osnovano je 1921. godine i danas ima 52 zemlje i nacionalne...

Točno. U Japanu se, recimo, pozornost pridaje prijenosu podataka internetom i telefonijom. Dalje bih istak izlaganja o temi planiranja energetske sektora s obzirom na potrebu elektrificiranja i većim brojem interkonekta različitih skupina zemalja, "igrača" na tržištu električne energije koja slijedi trendove i tržišta električne energije.

U skupini koja se bavili upravljanje elektroenergetski iznesena su iskustva iz viš SCADI, EMS-u, mrežnom k frekvencije, kontroli napona, i operatora sustava i operatora i tržišnim uvjetima.

U Parizu je, po svemu...

Listanjem našega informativnog lista iz rujna 2002. godine, te uspo- redbom sa sadržajem broja iz rujna ove godine, ne može se ne zapaziti podudarnost aktivnosti i događanja. Komentar ostavljamo našim čitateljima.

Uredništvo

OPET MOJI NAPALI NAŠE...

Vladimir Bundić

Ništa neobičnoga za ovo – atomsko doba, rekli bi neki, komentirajući najnovija događanja u Prijenosima Elektroprireda BiH, jer sve i jest nalik već znano-opisanim lančanim reakcijama koje, manje ili više, drže se ili bježe nadzoru onih koji ih izvode...i ovdje dolazi do cijepanja (raspada i poluraspada) do tada stabilnih – „teških“ jezgri na lakše i olakšane, pa onda njihova ponovnog spajanja i sastavljanja u jednu novu – najnoviju i „supertešku“ jezgru - mutanta.

Odvijaju se svojevrсна fisija i fuzija, pri kojima se, normalno, oslobađaju i troše ogromne količine energija – iscrpnih i još do kraja neiscrpljenih izvora materijalne naravi i onih iz sfere duhovnosti (živaca)...

...u reaktor su ubačene „teške“ jezgre i proces je započeo...jezgra EPH „raspala“ se na: EPH, EPH-B i EPH-S; EPB na: EPB, EPB-H i EPB-S, a EPS iznjedrila: EPS, EPS-B i EPS-H...s karakteristikama koje donekle opravdavaju teoriju genetike krvnih skupina...

Moderator sačinjen iz više pipaka od kojih je jedan – onaj potpuno neovisan, ujedno i najdulji i ima najjači utjecaj na cjelokupan proces...može ga zaustaviti i opet započeti kad to on hoće...

A jezgre se sudaraju – tuku, „prebijaju“ usuglašavajući svoje energetske potencijale...u nedogled...vrte se EPH i EPB, a ispred njih kao u nekakvome unakrsnom sučeljavanju EPH-B i EPB-H, odgovaraju i brane se (naravno, tu su i sve ranije pobrojane jezgrovite kombinacije EP-ova, ali ove su samo kao primjer izvučene iz konteksta).

Vruće je, radijacija pršti na sve strane...svi jedva čekaju da onaj „neovisni“ nešto učini...

...pita jedan prijatelj jednog – EPH-B ili EPB-S (nije bitno) kako je i ima li kakvih pomaka ili poteškoća u procesu, kako ga podnosi, napada li ga tko, a ovaj - ni pet ni šest, kao da je jedva dočekao, otpoče: - Prijatelju moj, sad ću ja tebi ispričati nešto, a ti sam zaključii...

...bila jedna djevojka, lijepa k'o slika, i udala se za naočita momka, al' iz „drugog“ staleža (nije bitno tko iz kojega i razlikuju li se po nacionalnosti, vjerskome uvjerenju ili nečemu drugom).

Živjeli oni, lijepo - u ljubavi, kod „njegovih“, al' dođe nesretni rat, zavadi se „svijet“, sudariše se staleži na uskoj cesti bez prvenstva prolaza i nastaje „frka“. Prvo se izvrijeđaše, pa za vratove pohvataše, a kad ni to ne bi dosta, počеше „izvlačiti“ kratke i dulje cijevi, kopati rovove i zemunice...boravak u podrumima onih, nevičnih i nesposobnih za „neverbalne“ rasprave postao je svakodnevna pojava...

Jednom tako, svrati „dragii“ u podrum – sirene su još svirale, kad tamo, sjedi njegova ljubljena, sva se sjadala – nikakva, a oni oko nje – „njegovi“, samo je pogledaju, onako, kao da im je na žulj stala...

- Pa šta je sad opet...šta sad ne valja -, nervozno, skoro histerično, ih upita, ne znajući ni sam više komu se prikloniti...

Mučnu tišinu prekide „dragana“, ustade, slegnu ramenima i skrivajući oči, kroz plač prozbori: - J... GA, OPET MOJI NAPALI NAŠE! -, pa slegnu, skoro se opruži...

- Eto, moj prijatelju, je li ti sad imalo jasnije kako je meni...šta veliš???

Svaka podudarnost s nečim sličnim sasvim je slučajna...

DUHORIZMI IZ PRIJENOSA

Vladimir Bundić

- Najviše ključnih odluka o kojima ovise statusi Prijenosia (pa i EP-a) u BiH, potječe iz neovisnih izvora...
- Neki, koje harmonizacija, očigledno, neodoljivo podsjeća na harmoniku, misle kako je to proces u kojemu se može maksimalno razvlačiti...
- Je li slučajnost što neki pojam OP – operativno područje vezuju uz kirurgiju???

- Hoće li uposleni u Terenskim jedinicama automatski – po Pravilniku, dobivati terenski dodatak, a oni iz Direkcije (na Rudniku) beneficirani staž????
- U procesu transformacije Prijenosne djelatnosti u BiH, između paralelnih cjelina, zbog nepodudaranja njihovih nazivnih podataka, još teku dosta jake struje izjednačenja...
- Mnogi u Prijenosu sustav SCADA u slobodnom prijevodu tumače kao: Sustav Centriran A Dežurni Adio.....

Shell pokrenuo prvo plinsko polje u svijetu na pogon vjetra

U britanskom dijelu Sjevernoga mora pokrenuto je prvo plinsko polje isključivo na pogon obnovljivim izvorima energije u svijetu, priopćili su njegovi vlasnici naftne kompanije Shell i ExxonMobile. Projekt The Cutter u južnom dijelu Sjevernog mora koristi platforme koje se napajaju energijom iz vjetra i solarnom energijom, a njegova je emisija ugljičnog dioksida jednaka nuli, stoji u priopćenju dviju tvrtki. Razvoj projekta Cutter stajao je 142,9 milijuna dolara. "Taj je projekt dokaz novog inovativnoga načina razmišljanja, gdje se najnovija tehnologija korištenja obnovljivih izvora energije primjenjuje na području postojeće naftne i plinske industrije", rekao je britanski ministar energetike Malcom Wicks. Projekt Cutter je pokrenut u vrijeme kada Britanija nastoji vratiti sve veću emisiju CO2 u okvire propisane protokolom iz Kyota.

Na polju Cutter će se u razdoblju od najmanje 15 godina dnevno proizvoditi tri milijuna prostornih metara plina, što predstavlja oko jedan posto dnevnih britanskih potreba. Shell ističe kako je izrada te automatizirane platforme, na kojoj nema potrebe za radnicima, bila jeftinija od izrade konvencionalnih platformi. Ona omogućava pristup manjim džepovima plina koje bi na drugi način bilo neekonomično eksploatirati. Shell posjeduje 51,3 posto projekta a ExxonMobil ostatak.

Mazdin bonus za hodanje

Japanska tvrtka Mazda svojim je zaposlenicima preporučila hodanje do posla, čime je postala prva automobilska tvrtka koja je svojim zaposlenicima preporučila nešto što nije njezin proizvod. Svi radnici koji krenu na posao pješice moći će računati i na stimulans u obliku bonusa na plaću. Za protuvrijednost od 12 USD, koliko iznosi mjesečna nagrada, radnik mora živjeti barem dva kilometra od posla i stoga svaki dan pješićiti najmanje četiri kilometra, barem 15 dana u mjesecu. Oni koji žive dalje od tvornice smiju ko-

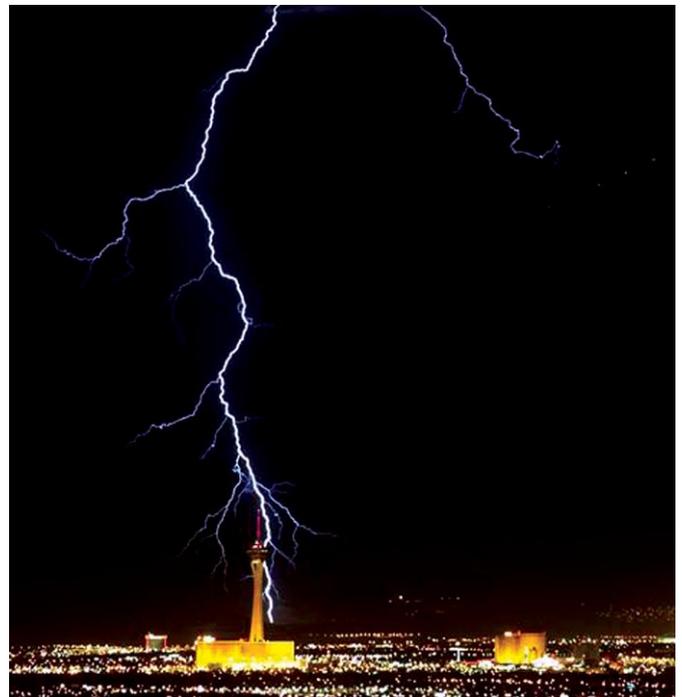

ristiti sredstva javnog prijevoza uz uvjet da prije spomenutu rutu moraju proći pješice. Ova ponuda vrijedi za svih 20.000 radnika koliko ih ima u Mazdinim japanskim pogonima.

Neobična Mazdina gesta dio je kampanje za poboljšanje zdravstvenog stanja radnika, ali i za zaštitu okoliša, stoji u Mazdinom priopćenju.

Budućnost energetike u očima lidera sektora

Na sedmoj dodjeli godišnjih nagrada Platts Global Energy, konzultantska tvrtka Capgemini provela je istraživanje mišljenja 125 članova izvršnih odbora u vezi budućnosti energetike. Prema rezultatima, 49% ispitanika smatra kako je integritet najvažnija osobina današnjih članova uprave dok 34% smatra kako je to vizija.

Ipak, zanimljiviji su odgovori o budućnosti energetskega sektora. Na pitanje o tome koja tehnologija ima najveći potencijal da preobrazi energetske industrije do 2015. godine. 41% je odgovorilo kako je to tehnologija čistog ugljena, na drugom je mjestu daljinsko očitavanje brojila s 27%, a na trećem gorive ćelije s 25%. Kao glavne prijetnje globalnom rastu energetskega sektora, 51% ispitanika istaknulo je vladine propise, slijede starenje radne snage s 27%, porast cijena koji bi mogao uzrokovati negativnu reakciju kupaca sa 16% i terorizam sa 6%.

Colette Lewiner iz Capgeminija zaključila je da istraživanje pokazuje kako su današnji lideri optimistični oko uvođenja novih tehnologija.

Kina planira velika ulaganje u tehnologiju ugljen-u-naftu

Kina razmišlja o ulaganju 24 milijardi dolara u postrojenja za preradu ugljena u naftu i plin. Kina je zemlja bogata energijom pa tako prema procjenama vlade uvozi samo 6% energije, a prema neovisnim procjenama oko 13% energije dok razvijene susjedne zemlje poput Japana i Južne Koreje uvoze preko 95% energije. Budući da ima bogata nalazišta ugljena, a malo nalazišta nafte odlučeno je kako će se graditi postrojenja za preradu ugljena u naftu i plin kako bi se maksimalno iskoristili lokalni potencijali nalazišta ugljena. Ovakva odluka zamišljena je uz pretpostavku da cijene nafte ostanu iznad 35-40 dolara za barel što se čini sve izglednije.

Tehnologija prerade ugljena u naftu i plin izmišljena je 20-ih godina prošloga stoljeća u Njemačkoj te je služila za proizvodnju goriva za vojsku u drugom svjetskom ratu. U bližoj prošlosti je najviše rabljena u Južnoafričkoj Republici, 80-ih godina, kada se država nalazila pod sankcijama zbog politike apartheida. Južnoafrička tvrtka Sasol koja proizvodi najveći dio nafte iz ugljena u toj zemlji već radi dvije studije izvedivosti za postrojenja u gradovima Nangxia i Shaanxi za proizvodnju 80.000 barela dnevno. Pilot se projekti već grade u Unutrašnjoj Mongoliji i drugim provincijama bogatim ugljenom. Ukoliko bi se u cijelosti realizirao plan vrijedan 24 milijuna dolara zemlja bi proizvodila oko milijun ekvivalenta barela nafte dnevno što je oko 15% sadašnjih dnevnih potreba za naftom koje iznose 7 milijuna barela.

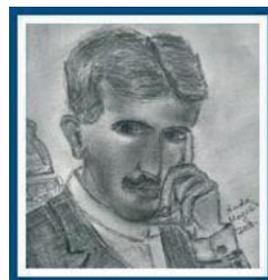
Greenpeace objavio "Zeleni elektronički vodič"

U svom posljednjem istraživanju velikih tehnoloških brendova, Greenpeace je formirao top-listu ekološke (ne)prihvatljivosti kompanija. U obzir su uzeti razni parametri: reciklira li kompanija stare uređaje, koristi li opasne kemikalije u svojim proizvodima te kakvu politiku zastupa kada je riječ o vraćanju zastarjelih uređaja proizvođaču. Ovi kriteriji međusobno su povezani. Naime, opasne kemikalije sprečavaju sigurnu reciklažu proizvoda kada se jednom prestane upotrebljavati.

Najbolje su ocijenjene Nokia, Dell, Hewlett Packard i Sony Ericsson, dok su najlošije pozicionirane tvrtke Lenovo, Motorola, Acer i Apple.

Nikola Tesla - portret

Godina je Nikole Tesle. Genijalni znanstvenik je imao i hobi, hranjenje golubova. Što elektroenergetičari danas rade u slobodno vrijeme? Da, mnogi će se upitati što je to slobodno vrijeme između svih K1, K2 i inih kvarova sa kojima se moraju družiti, noćnih i blagdanskih dežurstava, rokova koji pritišću, noviteta koji stižu i koje je potrebno pratiti i slično. Naravno, uz malo dobro volje, vremena se ipak nađe. Koliko mi je poznato, elektroenergetičari se bave sportom, pišu, slikaju, fotografiraju, imaju kućne ljubimce, pjevaju u klapama, itd. Evo jednog prigodnog portreta velikog znanstvenika nacrtan u tehničar olovka.

Otkrivena slobodna energija?

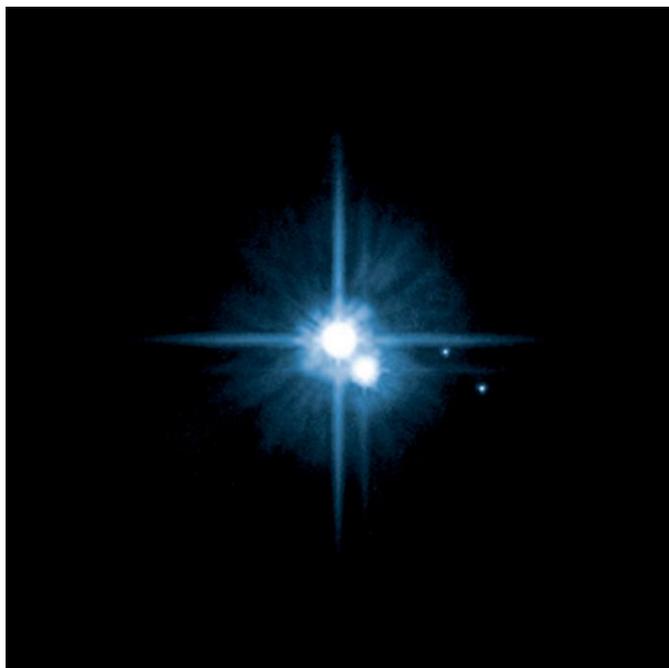
Plaćenim oglasom u The Economistu irska tvrtka Steorn objavila je kako je pronašla slobodnu energiju. Prema tvrdnjama Seana McCarthyja, direktora male irske Hi-tech tvrtke, način dobivanja slobodne energije otkriven je još prošle godine. No, zbog kontraverznosti otkrića koji ruši temeljni zakon o očuvanju količine energije nitko iz akademske zajednice nije htio sudjelovati u evaluaciji rezultata. Nakon objavljivanja plaćenog oglasa u Economistu u roku od 36 sati javilo se preko 420 znanstvenika i 4800 pojedinaca koji žele vidjeti i komentirati otkriće.

Prema tvrdnjama Steorna njihova tehnologija proizvodi više energije nego se ulaže odnosno ima efikasnost veću od 100%. Tvrde također kako ne dolazi do propadanja komponenti ili smanjenja vanjske temperature što bi bio dodatan izvor energije. Objavljivanjem oglasa u tako uglednom časopisu željeli su privući vrhunske znanstvenike da ozbiljno istraže moguće iznimno otkriće te ga potvrde ili pobiju.

Pluton

Pluton je jedan od najvećih objekata u dijelu Sunčeva sustava iz Neptunove putanje. Pluton je do 24. kolovoza 2006. bio smatran devetim planetom u Sunčevom sustavu, kada je na konferenciji IAU u Pragu usvojena definicija planeta koja isključuje Pluton. Pluton je udaljen 39.44 AJ ili 5,913,520,000 km od Sunca, ima promjer od 2,274 km i masu 1.27×10^{22} kg. Pluton je manji od svih 8 planeta, kao i od sedam prirodnih satelita: Mjeseca, Ioa, Europe, Ganimeda, Kalista, Titana i Tritona).

Iako je Pluton do 2006. bio službeno planet, veliki dio astronoma ga je uvijek smatrao smatraju velikim asteroidom ili čak kometom, ili tek najvećim od transneptunskih objekata (drugi naziv za objekte u Kuiperovom pojasu). Najveći Plutonov prirodni satelit, Haron, neobičan je po tome što je

najveći satelit u odnosu na matično tijelo u Sunčevom sustavu, zbog čega su ih neki smatrali dvostrukim planetom. Status Plutona promijenio se usvajanjem definicije planeta.

Pluton je jedva moguće vidjeti amaterskim teleskopom - njegova prividna magnituda od oko 13.8 zahtjeva promjer objektiva najmanje 200 mm.

Ime je dobio prema Plutonu, bogu podzemlja u grčkoj mitologiji.

Otkriveni znaci usporavanja Golske struje!

Znanstvenici Sveučilišta u Cambridgeu otkrili su prve znakove usporavanja Golske struje. Ustanovili su da je jedan od glavnih mehanizama koji pokreću Golsku struju - spuštanje stupaca pothlađene vode u Grenlaskom moru - pao na jednu četvrtinu nekadašnjega opsega. Znanstvenici već odavno predviđaju tu pojavu, ali prognoze su tek nedavno potkrijepljena mjerenjima.

Kad hladna voda tone, njezin volumen nadomješta toplija voda. U slučaju da se mehanizam uspori, to uzrokuje slabiji dotok tople vode odnosno topline. Ekipa istraživača smatra da će usporavanje Golske struje biti popraćeno i drugim pojavama, primjerice potpunim otapanjem arktičkoga ledenog pokrova u ljetnim mjesecima, što očekuju da će se početi događati najranije 2020. godine, ali svakako prije 2080. godine. Otapanje ledenoga pokrova značilo bi katastrofu za arktički ekosustav, a sigurno bi uzrokovalo izumiranje brojnih životinjskih vrsta, primjerice polarnoga medvjeda.

Točne posljedice nedavno otkrivenih pojava teško je predvidjeti, zbog složenosti sustava koji pokreće morske struje, no znanstvenici upozoravaju da bi mogle biti dramatične.

RADNICI ELEKTROPRIVREDE HZ HERCEG BOSNE I DUGOVANJA ZA POTROŠENU ELEKTRIČNU ENERGIJU

Da naši radnici imaju nemala dugovanja za potrošenu električnu energiju, nije novo. Da nemaju privilegiju u odnosu na druge kupce, također nije novo. Da je ova tema regulirana internim normativnim aktima, također ništa nije novo, ali radi podsjećanja citiramo:

ETIČKI KODEKS

Članak 4. (postupanje sukladno zakonima, propisima i smjernicama) stavak 2.

Kao poštivanje i primjenjivanje zakonskih i drugih propisa i akata Elektroprivrede HZ Herceg Bosne, za uposlenike Elektroprivrede, obveza je i dužnost redovito plaćati račune za potrošenu električnu energiju, koju im isporučuje Elektroprivreda HZ Herceg Bosne.

PRAVILNIK O STEGOVNOJ I MATERIJALNOJ ODGOVORNOSTI UPOSLENIKA

Članak 6. (teže povrede radnih obveza)

Točka 20.

Neplaćanje najmanje tri računa za isporučenu električnu energiju.

Članak 8. (stegovne mjere za teže povrede radnih obveza)

Za teže povrede radnih obveza uposleniku se može izreći mjera otkaz ugovora o radu bez otkaznog roka (prestanak radnog odnosa).

